

PROBLEMA COMUNITĂȚII LINGVISTICE BALTO-SLAVE

Ariton Vraciu

1. În lingvistica indo-europeană actuală se duc discuții vii în jurul problemei afinităților balto-slave¹. Analogiile acestea fuseseră observate, în mare, încă din secolul trecut. Concordanțele sînt evidente în sistemul fonetic, în structura gramaticală, în derivare și mai cu seamă în domeniul vocabularului. Ele ne apar și mai izbitoare, dacă ne gîndim la faptul că în majoritatea cazurilor nu au corespondente în alte limbi indo-europene. Este vorba de un număr impresionant de trăsături comune, trăsături care imprimă o notă specifică celor două grupuri lingvistice.

Trebuie spus că problema asemănărilor balto-slave a atras — și continuă să atragă — pe numeroși învățați. Caracterul relațiilor existente în interiorul acestor ramuri se impune cu atît mai mult atenției cercetătorilor, cu cît amintește de raporturile stabilite în cadrul limbilor indo-iraniene sau italo-celtice. Dar chestiunea prezintă interes și pentru lingvistica generală. Se cuvine însă menționat faptul că problema analogiilor balto-slave n-a căpătat — cel puțin, deocamdată — o soluționare definitivă². După cum se va vedea, în interpretarea particularităților lingvistice proprii exclusiv slavilor și baltilor există încă serioase divergențe de opinii. Se pare totuși că, în cele din urmă, marea majoritate a savanților (slaviști, baltologi, indo-europeniști, arheologi)

¹ O prezentare succintă a cercetărilor apărute în acest domeniu între anii 1945—1955 a întreprins recent lingvistul sovietic V. N. Торогов, *Новейшие работы в области изучения балто-славянских языковых отношений* (Библиографический разбор), «Вопросы славянского языкознания», fasc. 3, Moscova, 1958, pp. 134—161. O serie de studii consacrate vechilor relații balto-slave publicate în ultima vreme nu sînt pomenite de autor, articolul fiind definitivat în luna mai 1956. Dintre acestea menționăm: Jerzy Kuryłowicz, *O jedności językowej balto-słowiańskiej*, «Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego», zeszyt XVI, Wrocław-Kraków, 1957, pp. 71—113 (Studiul a fost tradus și în limba rusă. Vezi *O балто-славянском языковом единстве*, «Вопросы славянского языкознания», fasc. 3, pp. 15—49; V. Gheorghiev, *Към въпроса за балтославянската езикова общност*, «Български език», VIII (1958), fasc. 2; Jan Safarewicz, *Balto-słowiańskie stosunki językowe*, Słownik starożytności słowiańskich (Zeszyt dyskusyjny), Wrocław, 1958, pp. 4—6; Pavel Trost, *O baltoslovanských vztazích v oblasti syntaxe*, în volumul K historickosrovnávacímu studiu slovanských jazyků, Praha, 1958, pp. 124—127.

² Este și părerea celor care studiază limbile baltice. Vezi în această privință: M. N. Peterson, *Очерк литовского языка*, Издательство Академии Наук СССР, Moscova, 1955, p. 12; J. Otrębski, *Gramatyka języka litewskiego*, t. I. *Wiadomości wstępne. Nauka o głoskach*, Warszawa, 1958, p. 44.